

Bezpieczna obsługa butli z gazem

Kieszonkowy poradnik BHP, tom 2

Szanowny Kliencie!

Spółka Messer posiada w swej ofercie szeroki asortyment gazów technicznych, spożywczych, medycznych i specjalnych. Butle gazowe to przenośne pojemniki ciśnieniowe, z którymi powinniśmy się należyście obchodzić gdyż przy niewłaściwym użytkowaniu mogą stwarzać szereg zagrożeń. Ponadto, butle stalowe są ciężkie, tym samym niełatwe do przemieszczania i transportu.

Gaz w butlach znajduje się pod ciśnieniem i pomimo, iż zawory butlowe są konstrukcjami o bardzo dużej wytrzymałości, należy przestrzegać szczególnych wytycznych obchodzenia się z nimi.

Niniejszy poradnik podaje podstawowe informacje, które są niezbędne przy pracy z butlami. Należy mieć jednak na uwadze, iż zgodnie z obowiązującym prawem, powinniśmy stosować odpowiednie rozwiązania techniczne i organizacyjne, zmierzające do wyeliminowania ręcznych prac transportowych. Przez ręczny transport butli gazowych rozumiemy tu czynności wykonywane ręcznie lub za pomocą prostych urządzeń transportowych, a polegające na przenoszeniu i przewożeniu butli. Zanim przystąpisz do pracy z gazem, zapoznaj się dokładnie z kartą charakterystyki gazu. Przestrzegaj także przepisów oraz zasad dotyczących bezpieczeństwa wykonywanej pracy.

Zespół Spółki Messer

Butla gazowa

Stalowa butla gazowa jest opakowaniem wielokrotnego użytku, umożliwiającym transport oraz magazynowanie sprężonych i skroplonych gazów, często pod wysokim ciśnieniem. Pojemność typowych butli waha się od 3 do 60 litrów, a maksymalne ciśnienie gazu może wynosić 300 bar.

Podstawowe zagrożenia

Butle gazowe są ciężkie, ponieważ wykonano je z metalu o przekroju na tyle grubym, aby wytrzymały wysokie ciśnienie zawartego w nich gazu. Są również wąskie i wysokie, a zatem niestabilne w pionie i dlatego jeżeli nie są właściwie zabezpieczone przed upadkiem łatwo się przewracają. Zastosowanie butli do przechowywania i transportu gazów ma swoje zalety, ale niesie z sobą również szereg niebezpieczeństw wynikających z możliwych zagrożeń i szczególnych właściwości gazów.

Butle gazowe są znacznie cięższe niż może się wydawać.

Dostawa butli z gazem

Upewnij się, że butla jest oznakowana a etykieta czytelna.

Sprawdź etykiety i potwierdź czy dostarczony gaz odpowiada zamówieniu.

Nie używaj butli nieoznaczonej bądź gdy etykieta jest nieczytelna. W takim przypadku niezwłocznie skontaktuj się z dostawcą i **wymień** na prawidłowo oznakowaną butlę. Podstawowe właściwości gazów wyszczególnione są również w **kartach charakterystyki**, które są dostępne na naszej stronie internetowej.

Sprawdź numer UN (numer materiału). Numer UN jest czterocyfrowym numerem rozpoznawczym substancji niebezpiecznych, używanym ramowo w przewozie międzynarodowym.

Poznaj dokładnie:

- właściwości gazów i związane z nimi zagrożenia
- kartę charakterystyki dostarczonego gazu
- metody bezpiecznego przewozu i przeładunku butli gazowych
- sposoby bezpiecznego magazynowania butli gazowych
- zasady bezpiecznej pracy z butlami gazowymi i ich osprzętem
- procedury postępowania w razie wypadków

Ogólne środki bezpieczeństwa

Bezwzględnie pamiętaj o ryzyku towarzyszącym w miejscu pracy, które może uczynić pracę z butlami gazowymi czynnością niebezpieczną.

Stosuj odpowiednie środki ochrony indywidualnej, w tym rękawice i obuwie ochronne.

Upewnij się, że zawsze pewnie trzymasz przenoszone przedmioty.

Nie przystępuj do pracy z butlami gazowymi, gdy jesteś zmęczony, masz ograniczoną sprawność fizyczną lub znajdujesz się pod wpływem leków, alkoholu lub innych środków odurzających.

Podstawowe informacje dotyczące postępowania z butlami gazowymi

Przechowuj butle gazowe w normalnej temperaturze otoczenia. NIE WOLNO

poddawać butli na działanie wysokich temperatur. Przegrzewanie butli gazowych skutkuje wzrostem ciśnienia wewnątrz, co niekorzystnie wpływa na jej wytrzymałość. W skrajnych przypadkach może dojść do rozerwania butli.

Ostrożnie obchodź się z butlami gazowymi i chroń je przed uszkodzeniem. Podczas prac załadunkowych i przeładunkowych nie wolno ich zrzucać z pojazdów czy też ramp. Grozi to uszkodzeniem korpusu butli lub jej zaworu oraz wyciekami gazu. Nie upuszczaj ciężkich przedmiotów na butle gazowe. Silne uderzenia w korpus butli gazowej osłabia wytrzymałość jej ścianek, co grozi przedwczesnym zmęczeniem materiału a w skrajnych przypadkach – nawet rozerwaniem butli.

Nie zbliżaj się do butli gazowych z rozpalonym metalem bądź innymi źródłami ciepła.

Zachowaj bezpieczną odległość między butlami gazowymi i palnikami spawalniczymi. Bezpośredni kontakt płomienia palnika z butlą grozi miejscowym ogrzaniem jej powierzchni.

Utrzymuj butle i ich zawory w czystości, chroń przed zabrudzeniem olejami, smarami i tłuszczami.

Oznaczenia trwale zamocowane na butlach zawierają ważne informacje dotyczące m.in. produktu, przeznaczenia i ważności opakowania. NIE WOLNO ich usuwać, zmieniać ani uszkadzać.

NIE WOLNO samodzielnie naprawiać ani malować butli. Butla uszkodzona/niesprawna nie nadaje się do użytku!

Zawsze oddzielaj butle uszkodzone bądź niesprawne od sprawnych, wyraźnie je oznaczając. Zgłoś dostawcy, że posiadasz takie butle.

Po uszkodzeniu należy przeprowadzić dokładne badanie techniczne butli.

NIEDOPUSZCZALNE JEST ukrywanie faktu uszkodzenia butli czy też zatajanie informacji, że do niego doszło.

Butle uszkodzone/ niesprawne oraz te, które zostały poddane działaniu płomienia lub miejscowemu nagraniu powierzchni, należy oznaczyć i przekazać niezwłocznie dostawcy. Brak takich działań może skutkować poważnymi konsekwencjami dla Ciebie oraz innych osób, które mają lub będą użytkowały te opakowania.

Butle przeznaczone są do pracy z urządzeniami do pobierania i rozprowadzania gazów. Podłączaj je wyłącznie do urządzeń sprawnych technicznie i czystych.

NIEDOPUSZCZALNE jest:

- używanie butli do innych celów niż te, do których zostały zaprojektowane
- przetaczanie/napełnianie butli gazem poza zakładem napełniającym.

Butle opróżnione lub po terminie badania technicznego należy zwrócić do dostawcy. Nie można złomować butli, która nie jest twoją własnością.

**Opróżnioną butlę zwróć
niezwłocznie dostawcy gazu.**

Ręczny transport butli

UNIKAJ ręcznego transportu butli. Transport pojedynczych butli powinien odbywać się przy użyciu wózków przeznaczonych specjalnie do tego celu (np. wózków dwukołowych).

Upewnij się, że butla gazowa jest prawidłowo zamocowana do środka transportu, a jej zawór zamknięty.

Przed przemieszczeniem butli gazowej odłącz od niej wszystkie urządzenia zewnętrzne (np. reduktor), a następnie załóż kołpak na zawór.

Zwróć uwagę na warunki otoczenia. Jeżeli np. butla gazowa jest mokra, rozgrzana bądź wychłodzona, warunki takie utrudniają bezpieczne ich przenoszenie.

Przetaczanie butli z miejsca na miejsce.

Przetaczanie butli oznacza lekkie jej wychylenie z pozycji pionowej, aby oparła się na brzegu, przytrzymanie butli jedną ręką i popychanie drugą wzdłuż jej krawędzi.

- Połóż rękę na kołpaku zaworu butli lub w wyjątkowych przypadkach (jeśli nie ma kołpaka), na górnej części pod zaworem.
- Połóż na korpusie butli drugą dłoń.
- Ustaw butlę pionowo pod niewielkim kątem.
- Przetaczaj butlę kontrolując jej ruch.

NIE ŚPIESZ SIĘ.

Nie wolno przetaczać butli gazowych po schodach, nierównych lub miękkich powierzchniach.

NIEDOPUSZCZALNE jest toczenie butli w

pozycji leżącej. W razie uderzenia w przeszkodę grozi to uszkodzeniem zaworu lub jego otwarciem. Nierówne podłoże może również uszkodzić kolorystykę i oznakowanie butli.

Nie wolno przetaczać dwóch butli równocześnie.

Nie chwytaj upadającej butli gazowej. Butla gazowa wytrzyma upadek na ziemię – odsuń się na bezpieczną odległość i pozwól jej upaść.

Podnoszenie butli gazowych po upadku

Po upadku butli, zanim ją podniesiesz, upewnij się, że:

- nie stanowi ona zagrożenia (tj. ani butla, ani jej zawór nie są uszkodzone i nie wykazują oznak wycieku gazu),
- wokół butli nie ma niczego, o co mógłbyś się potknąć lub zagrażałoby Twojemu bezpieczeństwu.

Następnie:

- Zastosuj środki ochrony indywidualnej (obuwie i rękawice ochronne).
- Chwyć oburącz za kołnierz butli lub kołpak.
- NIGDY nie podnoś butli trzymając za jej zawór.
- Wyprostuj plecy i podnieś butlę powoli, stopniowo, jednocześnie przesuwać się do przodu.
- Gdy butla będzie już w pozycji pionowej, ustaw ją stabilnie i zabezpiecz.

Pojedyncze butle gazowe i wiązki butli w paletach

Butle gazowe zwykle transportowane są w specjalnych paletach. Jeżeli chcesz wyjąć bądź dostawić jedną butlę do palety, pamiętaj o niebezpieczeństwach, które mogą skutkować wypadkiem.

Niewłaściwie zabezpieczone lub niesprawne poprzeczki palety mogą opaść, dlatego należy je odpowiednio zabezpieczyć.

Butla gazowa stojąca na rampie może zsunąć się po niej i przewrócić.

Uważaj, by nie zakleszczyć dłoni między butlami. Przytrzaśnięcie palców to częsty uraz przy pracach z butlami.

Stosuj odpowiednią odzież oraz obuwie ochronne.

Możesz pobrać więcej kieszonkowych poradników BHP z naszej strony internetowej lub otrzymać je bezpośrednio od doradcy technicznego.

WAŻNE

Poradnik przedstawia ogólne informacje i środki ostrożności. Nie zastępuje fachowego szkolenia technicznego. Firma Messer nie ponosi odpowiedzialności za treść informacji zawartych w tym wydawnictwie.

MESSER
Gases for Life

Messer Polska Sp. z o.o.

ul. Maciejkowska 30

41-503 Chorzów

tel. +48 32 77 26 000

fax +48 32 77 26 115

e-mail: messer@messer.pl

www.messergroup.com

gasesforlife.de

gase.de

facebook.com

plus.google.com

twitter.com

xing.com

Part of the Messer World